

Regeringens proposition till Riksdagen om beskattning av dividender som baserar sig på en arbetsinsats

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att inkomstskattelagen, lagen om förskottsuppbörd och lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet ändras.

Dividender från bolag som inte är offentligt noterade ska räknas som lön eller ersättning för arbete som till hela beloppet beskattas som förvärvsinkomst, om grunden för dividendutdelningen enligt en bestämmelse i bo-

lagsordningen, ett beslut av bolagsstämman, ett delägaravtal eller något annat avtal är en arbetsinsats som dividendtagaren eller någon inom denna persons intressesfär har gjort.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt. De ska tillämpas på dividender som kan lyftas dem 1 januari 2010 eller därefter.

MOTIVERING

1 Nuläge

Det differentierade inkomstskattesystemet infördes 1993. Efter det har kapitalinkomster beskattats enligt en proportionell skattesats. Samtidigt har beskattningen av förvärvsinkomster varit progressiv. På grund av skillnaden i skattesats mellan kapitalinkomster och förvärvsinkomster har det i praktiken förekommit strävanden att omvandla förvärvsinkomster till kapitalinkomster. Eftersom beskattningen av förvärvsinkomster har lindrats under årens lopp, har det å andra sidan bland personer med låg inkomst i allt större utsträckning också förekommit strävanden att omvandla kapitalinkomster till förvärvsinkomster.

Skillnaden i skattesats accentueras när man granskar beskattningen av höga förvärvsinkomster och av dividender från bolag som inte är offentligt noterade. Enligt 33 b § i inkomstskattelagen (1535/1992) är dividender från bolag som inte är offentligt noterade skattefria inkomst upp till det belopp som motsvarar en årlig nio procents avkastning beräknad på det i lagen om värdering av tillgångar vid beskattningen (1142/2005) angivna matematiska värdet för skatteåret för aktierna. Till den del beloppet av sådana divi-

dender som den skattskyldige får överstiger 90 000 euro utgör 70 procent av dividenderna kapitalinkomst och 30 procent skattefri inkomst. Av den del av dividenderna som överstiger den nämnda årliga avkastningen utgör 70 procent förvärvsinkomst och 30 procent skattefri inkomst. Från ett bolag med tillräckliga nettotillgångar kan man således lyfta dividend upp till 90 000 euro helt och hållet skattefritt, varvid delägarens faktiska inkomst endast belastas av den skatt på 26 procent som bolaget betalar. För inkomster som beskattas som förvärvsinkomster betalas ca 26 procent i skatt redan för årsinkomster på ungefär 29 000 euro. Om en skattskyldig har förvärvsinkomster på 90 000 euro, blir skatten på dem ungefär 42,5 procent.

Utöver den lindriga beskattningen av dividender ökar möjligheterna till skatteplanering också genom aktiebolagslagen (624/2006), som trädde i kraft 2006. Enligt aktiebolagslagen kan det i ett bolag t.ex. finnas aktier av olika slag, som ger olika stor dividendutdelning på de grunder som anges i bolagsordningen. Bolagsstämman kan också besluta att betala dividender till delägare på något annat sätt än enligt aktiebolagslagen eller bolagsordningen, eller till andra än delägare. Ett bolags dividendutdelning kan således ske också

på andra villkor än i förhållande till aktieinnehavet. Dividendutdelningen kan också grunda sig på en arbetsinsats som en delägare har gjort för bolaget. Det är vanligt att inkomst som grundar sig på en arbetsinsats för bolaget kan lyftas som dividend i stället för som löneinkomst t.ex. på advokatbyråer och konsultbyråer och i läkarbolag och andra expertorganisationer.

Frågan har samband med ett avgörande från högsta förvaltningsdomstolen (HFD 2008:6) som offentliggjordes 2008. Fallet gällde ett förhandsavgörande som söktes av ett aktiebolag som bedrev läkarverksamhet. Läkarna i läkarbolaget var delägare i aktiebolaget antingen direkt eller via ett holdingbolag som de ägde. Aktierna i bolaget som var under bildande fördelade sig på en serie stamaktier och flera serier mottagningsaktier. För varje läkare fanns det en egen serie mottagningsaktier i bolaget. Enligt en bestämmelse i bolagsordningen var varje aktieseries rätt till bolagets tillgångar beroende av det sammanlagda beloppet av resultatet och tidigare års icke utdelade resultat från den verksamhet som aktieserien representerade. Enligt bolagsordningen skulle bolagets redovisning ordnas så att verksamhetsresultatet kunde beräknas särskilt för varje aktieserie. Eftersom dividenden baserade sig på en bestämmelse i bolagsordningen och aktieägarna inte hade någon prövningsrätt när det gällde dividendutdelningens fördelning mellan olika aktieserier, ansåg högsta förvaltningsdomstolen att den dividend som bolaget delade ut var skattepliktig dividendinkomst, som beroende på mottagaren av dividenden beskattas på det sätt som anges i inkomstskattelagen och lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (360/1968). I det fall som behandlades i högsta förvaltningsdomstolen baserade sig den dividend som bolaget delade ut på verksamhetsresultatet av läkarens yrkesverksamhet, och således utgjorde dividenden till varje läkare eller till det bolag han eller hon ägde ersättning för denna läkares arbetsinsats. Dividenden var inte avkastning på placerat kapital, vilket dividender till aktieägare traditionellt har ansetts vara.

I det ovan nämnda fallet var resultatet av arrangemanget att de läkare som kom med i verksamheten fick en egen aktieserie som

varje läkares nettoavkastning kanaliserades till med stöd av en separat kostnadsberäkning. Eftersom dividender mellan bolag i regel är skattefria, kunde varje läkares avkastning av det egna arbetet skattefritt tas ut till det holdingbolag som han eller hon ägde. Från holdingbolaget kunde läkaren sedan med stöd av 33 b § i inkomstskattelagen ta ut pengarna skattefritt upp till ett belopp av 90 000 euro, om bolaget hade tillräckliga nettotillgångar. I det aktuella fallet gjorde arrangemanget det möjligt att som skattefri eller lindrigt beskattad dividend ta ut inkomst från arbete som normalt utförs i ett anställningsförhållande och där inkomsten i regel beskattas som förvärvsinkomst.

2 Föreslagna ändringar

Det ovan nämnda avgörandet från högsta förvaltningsdomstolen kommer att leda till ökad skatteplanering i syfte att utnyttja den lindriga beskattningen av dividender. För att denna verksamhet ska kunna stävjas föreslås i propositionen att dividender från bolag som inte är offentligt noterade räknas som förvärvsinkomst till hela beloppet, om grunden för dividendutdelningen är en arbetsinsats som dividendtagaren eller någon inom denna persons intressesfär har gjort. Sådan dividend är enligt förslaget lön eller ersättning för arbete enligt vad som i lagen om forskottsutspörr (1118/1996) föreskrivs om lön och ersättning för arbete.

Avsikten med denna proposition är att ingripa endast i beskattningen av dividender som grundar sig på en arbetsinsats. Propositionen innebär ingen lösning på det grundläggande problemet med inkomstskattesystemets struktur. Detta problem beror dels på den höga marginalsikten på förvärvsinkomster, dels på den ofta mycket lätta beskattningen av dividender från bolag som inte är offentligt noterade. Detta gör att skatteplanering fortfarande är lockande, trots den ändring som nu föreslås. Avsikten är att senare separat kartlägga och behandla de strukturella problemen inom inkomstskattesystemet.

Enligt förslaget ska ett nytt 3 mom. fogas till 33 b § i inkomstskattelagen, varvid det nuvarande 3 och 4 mom. blir 4 och 5 mom.

Enligt det föreslagna momentet ska dividender beskattas som förvärvsinkomst enligt inkomstskattelagen, om grunden för dividendutdelningen enligt en bestämmelse i bolagsordningen, ett beslut av bolagsstämman, ett delägaravtal eller något annat avtal är en arbetsinsats som dividendtagaren eller någon inom denna persons intressesfär har gjort. Dividenden föreslås utgöra förvärvsinkomst för den vars arbetsinsats det gäller.

Momentet föreslås gälla beskattning av fysiska personer. Den skattskyldige kan vara antingen dividendtagaren eller någon inom denna persons intressesfär vars arbetsinsats har använts som grund för dividendutdelningen. Vid tillämpningen av bestämmelsen ska t.ex. en delägare i ett holdingbolag som mottar utdelning och delägarans närstående krets liksom en familjemedlem, släkting eller annars närstående till någon som mottar utdelning anses höra till intressesfären. Den skattskyldige eller en person i hans eller hennes intressesfär behöver inte vara delägare i det bolag som betalar dividendutdelning för att bestämmelsen ska kunna tillämpas på dem.

Bestämmelsen ska kunna tillämpas t.ex. i situationer där den skattskyldige äger ett holdingbolag som är delägare i ett bolag som delar ut dividend. Den skattskyldige ska också i dessa fall av indirekt innehav beskattas för dividenden genast året för utdelningen, även om det är den skattskyldiges holdingbolag som mottar dividenden. Såsom i de fall då 28 § i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) tillämpas ska skatt för holdingbolagets egen dividendutdelning i dessa fall i enlighet med de allmänna principerna i skattesystemet inte tas ut en gång till.

Den föreslagna bestämmelsen är materiell till karaktären, även om den har vissa drag gemensamt med bestämmelserna om kringgående av skatt. Bestämmelsen avviker från bestämmelsen om kringgående av skatt i 28 § i lagen om skatteförfarande bl.a. så, att arrangemangen inte behöver vara konstlade eller syfta till att kringgå skatt för att bestämmelsen ska kunna tillämpas.

Dividendutdelning kan basera sig på en bestämmelse i bolagsordningen, ett beslut av bolagsstämman, ett delägaravtal eller något annat avtal. Det behöver inte finnas något

särskilt formbundet avtal för att bestämmelsen ska kunna tillämpas, utan frågan kan anses ha blivit avtalad på det sätt som bestämmelsen förutsätter, om man har fattat beslut om att dela ut dividend på basis av arbetsinsats.

Det är inte meningen att med den föreslagna bestämmelsen begränsa tillämpningen vid dividendutdelning av den bestämmelse om kringgående av skatt som ingår i 28 § i lagen om beskattningsförfarande. När villkoren enligt det föreslagna 33 b § 3 mom. uppfylls ska dividenden beskattas som förvärvsinkomst för den som gjort arbetsinsatsen. I övriga fall kan den bestämmelse om kringgående av skatt som ingår i 28 § i lagen om beskattningsförfarande tillämpas på ett bolags dividendutdelning och övriga utdelning av tillgångar på vanligt sätt, om villkoren i bestämmelsen uppfylls.

Den föreslagna bestämmelsen ska endast gälla fall där arbetsinsatsens värde har använts som grund för dividendutdelningen. Bestämmelsen ska således inte gälla t.ex. sådana typiska situationer där en eller flera ägarföretagare lyfter dividend från bolaget genom att använda aktieinnehavet som grund. Saken påverkas inte av att ett aktiebolags resultat kan basera sig på en enskild aktieägares arbetsinsats. Exempelvis i ett bolag med en ägare baserar sig bolagets resultat och den dividend som aktieägaren lyfter i många fall på aktieägarens arbetsinsats, men i sådana fall ska den föreslagna bestämmelsen inte kunna tillämpas på dividender som aktieägaren lyfter, eftersom aktieägarens arbetsinsats inte utgör grund för dividendutdelningen på det sätt som bestämmelsen avser.

Den föreslagna bestämmelsen ska tillämpas också på dividender som har betalats till en person i chefs- eller ansvarsställning, om man som grund för dividendutdelningen t.ex. använder en faktor som baserar sig på ansvarsområdets resultat och som bestäms på ett sätt som kan jämföras med bonussystem.

Om man vid dividendutdelningen som grund använder dels arbetsinsats och dels någon annan grund, såsom ägarandelar, ska den föreslagna bestämmelsen tillämpas endast på dividender som delas ut på basis av en arbetsinsats.

För en fysisk person utgör dividender i anslutning till näringsverksamhet eller jordbruk till 70 procent skattepliktig inkomst. Den skattepliktiga delen av dividenden räknas till den företagsinkomst som ska fördelas. Den fördelas i kapital- och förvärvsinkomst på basis av företagsverksamhetens nettotillgångar. Dividend baserad på arbetsinsats enligt den föreslagna bestämmelsen ska i alla situationer betraktas som förvärvsinkomst som beskattas enligt inkomstskattelagen, oberoende av vad som föreskrivs någon annanstans i lag. Vid tillämpningen ska dividender beskattas endast på basis av den föreslagna bestämmelsen. Detta ska också gälla fall då aktier, för vilka dividend betalats ut, i sig hör till företagsverksamhetens tillgångar eller då dividenden annars ska betraktas som inkomst av näringsverksamhet eller som jordbruksinkomst. Dividend baserad på arbetsinsats ska alltså inte räknas som inkomst av näringsverksamhet eller som jordbruksinkomst, utan utgör inkomst från den personliga förvärvskällan för den som gör arbetsinsatsen. På så sätt blir dividender som utdelats på basis av en arbetsinsats jämlikt beskattade för alla grupper av skattskyldiga.

Till lagen om förskottsuppbörd ska fogas en ny 13 a §, enligt vilken dividend som enligt det föreslagna 33 b § 3 mom. i inkomstskattelagen beskattas som förvärvsinkomst ska betraktas som lön eller ersättning för arbete. En dividend som grundar sig på en arbetsinsats ska betraktas som ersättning för arbete, om den inte kan anses vara sådan lön som avses i 13 §. I 13 § i lagen om förskottsuppbörd finns bestämmelser om begreppet lön. Som lön räknas enligt paragrafen bl.a. varje slag av lön, arvode, förmån och ersättning som fås i arbets- eller tjänsteförhållande. I praktiken kan dividend som baserar sig på arbetsinsats utgöra lön i det fall då arbetet har utförts i ett anställningsförhållande eller när det är fråga om arvode till en verkställande direktör. Ersättning som i annan form än lön betalas för ett arbete, ett uppdrag eller en tjänst betraktas enligt 25 § 1 mom. 1 punkten i lagen om förskottsuppbörd som ersättning för arbete.

Att en dividend enligt 33 b § 3 mom. i inkomstskattelagen betraktas som lön eller ersättning för arbete innebär att den som beta-

lar dividenden ska kunna dra av den i sin beskattning. En dividend som baserar sig på en arbetsinsats ska i beskattningen behandlas på samma sätt som andra löner och ersättningar för arbete som bolaget betalar. Till dividender som betraktas som lön eller ersättning för arbete hänför sig också de normala skyldigheterna för betalarna, såsom att verkställa förskottsinnehållning och en skyldighet att utifrån lönen betala arbetsgivares socialskyddsavgift. På basis av 15 § i lagen om beskattningsförfarande ska också uppgifter om dividendutdelning lämnas till Skatteförvaltningen varje år. Med stöd av paragrafens 8 mom. utfärdar Skatteförvaltningen närmare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas och om hur detta ska ske.

Till 8 § 1 mom. i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet ska fogas en ny 4 b punkt, enligt vilken dividend som enligt det föreslagna 33 b § 3 mom. beskattas som förvärvsinkomst ska betraktas som en avdragbar utgift för bolaget.

3 Propositionens konsekvenser

Den föreslagna ändringen är avsedd att stävja arrangemang där man försöker omvandla förvärvsinkomster som grundar sig på en arbetsinsats till dividendinkomster. Det går inte att bedöma de direkta ekonomiska konsekvenserna av ändringen eftersom vacklande rättspraxis hittills har begränsat skatteplanering som sker i syfte att utnyttja den lindriga beskattningen av dividender. Om inga bromsande åtgärder vidtas kommer högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2008:6 dock att leda till arrangemang som medför att skatteinkomsterna kan minska med minst tiotals miljoner euro. Även om de föreslagna bestämmelserna på grund av sin karaktär i praktiken sällan kommer att bli tillämpliga, innebär förberedelserna inför tillämpningen av dem arbete för Skatteförvaltningen i fråga om styr- och datasystemen och också annat administrativt arbete.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid finansministeriet. Utlåtanden om propositionen har begärts hos Verotuksen kehittämistyöryhmä, Aka-

va rf, Centralhandelskammaren, Finlands Fackförbunds centralorganisation SAK rf, Finlands Läkarförbund rf, Finlands Näringsliv EK rf, Företagarna i Finland, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf, Skatteförvaltningen, Skattebetalarnas Centralförbund rf och Suomen Veroasiantuntijat ry.

5 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt. De ska tillämpas på dividender som kan lyftas den 1 januari 2010 eller därefter.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av 33 b § i inkomstskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 33 b § i inkomstskattelagen av den 30 december 1992 (1535/1992) ett nytt 3 mom.,
sådan paragrafen lyder i lagarna 716/2004 och 1143/2005, varvid det nuvarande 3 och 4 mom.
blir 4 och 5 mom., som följer:

33 b §

*Dividender från bolag som inte är offentligt
noterade*

bolagsstämman, ett delägaravtal eller något
annat avtal är en arbetsinsats som dividend-
tagaren eller någon inom denna persons in-
tressesfär har gjort. Dividenden utgör in-
komst för den vars arbetsinsats det gäller.

Utan hinder av vad som någon annanstans i
lag föreskrivs om skatteplikt för dividender,
utgör en dividend förvärvsinkomst, om grun-
den för dividendutdelningen enligt en be-
stämmelse i bolagsordningen, ett beslut av

Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagen tillämpas på dividender som kan lyf-
tas den 1 januari 2010 eller därefter.

2.

Lag

om ändring av lagen om förskottsuppbörd

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen av den 20 december 1996 om förskottsuppbörd (1118/1996) en ny 13 a §
som följer:

13 a §

Dividend som grundar sig på arbetsinsats

En dividend som enligt 33 b § 3 mom. i in-
komstskattelagen ska beskattas som förvärvs-

inkomst betraktas som sådan ersättning för
arbete som avses i 25 § 1 mom. 1 punkten,
om den inte ska anses som sådan lön som av-
ses i 13 §.

_____ Denna lag träder i kraft den _____ 20 ____ .

3.

Lag**om ändring av 8 § i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
 fogas till 8 § 1 mom. i lagen av den 24 juni 1968 om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (360/1968), sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1001/1977, 661/1989, 1539/1992, 321/1997, 511/1998, 1168/2000, 717/2004, 147/2007 och 1077/2008, en ny 4 b punkt som följer:

8 § Ovan i 7 § avsedda avdragbara utgifter äro bland andra:	inkomstskattelagen ska beskattas som för- värvsinkomst,
4 b) dividend som enligt 33 b § 3 mom. i	Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 3 april 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Förvaltnings- och kommunminister *Mari Kiviniemi*